ДЕТСКА ГРАДИНА „СЛЪНЧО“ С. ЯБЛАНОВО
ОБЩИНА КОТЕЛ, ОБЛАСТ СЛИВЕН

МЕХАНИЗЪМ
ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ДГ „СЛЪНЧО“ ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

Въвеждането на общ механизъм за противодействие на тормоза и насилието се налага от разбирането, че реален напредък в справянето с насилието и тормоза може да бъде постигнат само при прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и изпълнява от всички участници във възпитателно - образователния процес. Тя регламентира в дългосрочен план целите и задачите по отношение на превенцията на насилието, както и разписва конкретни роли, отговорности и процедури за действие при възникнали ситуации на насилие и тормоз.

I. ИЗМЕРЕНИЯТА НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Насилието над деца е сериозен проблем, значимостта на който се определя както от разпространението му, така и от тежките последици, които може да окаже върху детското развитие. Това определя голямото значение на ранното разпознаване на децата, които са жертви на насилие. Детската градина може да изиграе важна роля в тази насока, тъй като в нея децата прекарват голяма част от времето си. Педагогическите специалисти са значими фигури в живота на децата. Те са първите, които могат да забележат симптомите на преживяното насилие и тяхна задача е да окажат подкрепа на детето, като се създаде с него връзка на доверие и благоприятна обстановка в която да го изслушат и разговарят с него. Всяко дете има право да получи физическо, психическо, социално и емоционално развитие На улицата, вкъщи във филмите и новините насилието става част от нашето всекидневие. Децата са най-уязвими в това отношение. Ние трябва да ги научим да бъдат внимателни и да не се доверяват на непознати, да не се срамуват да споделят това, което ги притеснява. С помощта на родители и учители децата трябва да бъдат сигурни в действията и постъпките си, да не се чувстват объркани, унизени и безпомощни

Разлики между тормоз и закачки или игра между децата Тормозът, независимо от това как се упражнява , е деструктивен и опасен вид насилие. По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои — от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. Следното би могло да помогне за правилна оценка на ситуацията

Ако децата се закачат, бутат или блъскат или си разменят шеги, като при това се смеят, разменят си ролите и позициите и никое от тях няма видимо доминиращо положение, а околните не им обръщат особено внимание, то най-вероятно става дума за игра.

Ако едно от децата е видимо напрегнато, не се усмихва, опитва се да се махне, ако ролите не се сменят, а другото дете е в постоянно доминираща позиция и това поведение привлича вниманието на околните, то най-вероятно става дума за тормоз. Ако детето не се чувстват добре от закачките и подигравките, тогава поведението може да е тормоз.

Ако детето, към когото са отправени подигравките, поиска от другото дете да спре и той или тя не спират да се подиграват, тогава става въпрос за тормоз.

Ако детето, който дразни, продължава да дразни или дразни отново и отново, това е тормоз.

Ако дразненето е за нещо, което детето не може да промени (височина, носене на очила, тегло, способност да чете, атлетически способности и пр.), тогава може да е тормоз.

Ако има и други хора наоколо, които наблюдават ситуацията и се окуражават или се присъединяват към ситуацията на подигравки, това е тормоз.

Ако едното дете е по-силно или по-популярно, по-голямо на възраст или по- властно, това може да е тормоз.

Ако се касае просто за приятелска игра, учителят може да се намеси, за да предупреди децата да внимават да не се наранят. Ако обаче наблюдаваното поведение може да бъде определено като тормоз, е необходимо да се предприемат съответните стъпки, описани в механизма.

II. ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Цялостната политика за противодействие се реализира на равнище детската градина и на равнище група, като на всяко едно от тези равнища се осъществяват дейности по превенция и интервенция (реакция). Основен принцип при изграждането на политика за превенция и интервенция на насилието и тормоза в детска градина „Слънчо“ е прилагането на цялостен подход, полагане на координирани и последователни усилия, споделени ценности, философия, норми, правила и традиции за участие и взаимодействие на директора, педагогическия и непедагогическия персонал и

родителите децата за изграждането на по-сигурна възпитателно-образователна среда. Основните въпроси, които трябва да намерят отговори тук, са:

Основни цели, принципи, философия на политиката за превенция и интервенция на насилието в ДГ „Слънчо““ са:

- ✓ Да създаде позитивна култура и климат в детската градина;
- ✓ Системни усилия за възпитаване у децата на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията;
- ✓ Да повиши осведомеността на всички участници в процеса на предучилищното образование, че насилието е неприемливо поведение;
- ✓ Да разработи система за превенция, която създава условия за превантивна работа с детската групата и включва децата във възпитателно-образователния дейности, игри, семинари, работилници, които да ги запознават с различните форми на насилие и тормоз, чрез които се възпитава уважение и толерантност към различията, развива се чувствителност към границите на другия, етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое - не, как да се реагира на неприемливо поведение, др.
- ✓ Разглеждане на ситуации, в които най-често се проявява агресивно поведение, за разбиране насоката на агресивното поведение, негови причини и цели, за да се разбере същностна на негова мотивация;
- ✓ Да създаде система за интервенция като разработи или разясни съществуващи правила и процедури във връзка с всяка една проява на насилие и тормоз, вкл. по отношение на идентифициране и сигнализиране;
- ✓ Да създаде система за предоставяне на подкрепа за пострадалите и въвлечените в ситуациите на насилие и тормоз;
- ✓ Работа с нагласите към ученето, които намаляват съревнователния елемент между децата за сметка на екипната работа и споделяне на проблеми в общността на групата, както и проектно-базирано обучение, включително и изнесени дейности, които дават отлични резултати в тази посока;
- ✓ да създава механизми за проследяване на ефективността от дейностите по превенция и интервенция.
- ✓ Позитивна култура и климат, които приемат различието и разнообразието и се базират на принципите на приобщаващото образование.
- ✓ Възможност за развитие на сигурна среда, в която децата открито споделят и обсъждат теми, свързани с насилието;
- ✓ Прилагането на цялостен институционален подход
- ✓ Споделено разбиране за насилието и тормоза и последиците;
- ✓ Подкрепа и мотивиране на децата и служителите, в т.ч. информиране, обучение, консултиране, супервизия и изграждане на капацитет за справяне с насилието;
- ✓ Въвеждане на образователни стратегии и дейности за превенция (вкл. мерки по информиране), които:
- ✓ - Развиват емпатия и уважение сред децата. Ясно адресират агресивно поведение;
- ✓ - Изграждат нулева толерантност към всички форми на насилие; системност и регулярност при вписване, изясняване и прилагане на мерки и последващи действия в случаи на насилие и тормоз;

- ✓ Координация и последователни усилия от страна на детската градина за изграждане на мрежа от взаимовръзки и взаимодействия за изграждане на посигурна среда;
- ✓ Партньорство с родителите;
- ✓ Непрекъсната оценка и проследяване на ефективността на цялостната политика за превенция и интервенция на насилие и тормоз.

Причините за насилието са много и комплексни и детската градина не би могла да повлияе на всички. Но целта е успешно да се намалят тези фактори, които са свързани със средата в самата институция, и които допринасят за проявата на насилие и агресивни модели на поведение.

За сигурна възпитателно-образователна среда и нулева толерантност към насилие и тормоз са необходими:

- системни усилия за възпитаване у децата на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията;
- подобряване на физическата среда (с фокус върху занималните, общите помещения за хранене както и санитарните помещения), която не съдържа предпоставка за изява на агресивното поведение и в същото време създава условия за формирането на групата като общност;

Превенцията на насилие и тормоз включва комплекс от мерки, които имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието. Превенцията поставя приоритет върху дейности на равнище група, например създаване на правила на отношения в групата, тематични дискусии, за обсъждане въпроси, които вълнуват или смущават децата, като по този начин се създава пространство за мислене и отработване на агресията чрез говорене, разиграване на ситуации, тяхното обсъждане и съответно осмисляне и развиване на нови умения и модели за ненасилствени отношения и поведение. Интервенциите включват отговора на детската градина при възникнали ситуации на насилие и тормоз. Това са последователни действия и мерки, които целят спиране и разрешаване на възникнала вече ситуация на насилие, тормоз и криза и се реализират като отчитат индивидуалните потребности на всяко дете, въвлечено пряко или косвено в ситуацията, като се прилага принципа на най-добрия интерес на детето.

2. Разработване и въвеждане на система за предотвратяване и противодействие на тормоза в ДГ „Слънчо“.

2.1. Разработване на система от мерки за реализиране на сигурна образователна среда:
2.2. Разработване и въвеждане на система за предотвратяване и противодействие на тормоза в ДГ „Слънчо“.

2.3. Дейности на равнище ДГ „Слънчо“.

2.4. Превенцията на равнище ДГ включва оценка на проблема, създаване на координационен съвет, изготвяне на план за противодействие на тормоза в ДГ и създаване на единни вътрешни правила, актуализира се в началото на всяка учебна година.

3. Оценка на проблема

3.1.Оценката на тормоза в ДГ „Слънчо“. Оценката на проблема изисква да се даде отговор на следните въпроси:

За да се изгради защитна мрежа е необходимо да се поставят ясни граници, изграждане на ценности, правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз във взаимоотношенията в детската градина. Оценката да се извършва регулярно, в началото и в края на учебната година, като за целта могат да се използват редица инструменти като специални въпросници, дискусии с участието на цялата градинска общност, фокус групи с деца, учители, родители и др. Резултатите от оценката и наличието

на проблем се представят от координационния съвет и се обсъждат на тематичен педагогически съвет, на който участие могат да вземат всички заинтересовани страни. Резултатите се обсъждат на родителските срещи. Оценката на тормоза се извършва от учителите по групи до 3 седмици от началото на учебната година и до 3 седмици преди края на учебната година. Резултатите се обработват в десетдневен срок от КС за справяне с насилието. След обобщаване на резултатите от изследването, резултатите от оценката и наличието на проблем се анализират на педагогически съвет.

4. Създаване на координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности, който отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. Съветът се ръководи от председател и включва учители.

5. План за противодействие на тормоза .В началото на учебната година КС изготвя план за противодействие на тормоза в детската градина.

Този план съдържа описание на всички дейности по превенция и интервенция на равнище група и „Слънчо“. Той е със срок една учебна година и се ревизира и актуализира всяка учебна година. Планът включва описание на всички дейности по превенция и интервенция на ниво институция и ниво група и е индивидуален за всяка детска градина. В плана са очертани срокове и отговорности по изпълнение на дейностите по превенция и интервенция.

6. Планиране/Актуализиране на дейности по превенция.

6.1. Дейности по превенция на равнище детска градина:

- създаване/актуализиране на етичен кодекс;

- създаване на единни групови правила ;

- осигуряване на участие на децата в подготовката, организирането и реализирането на дейностите по превенция;

- планиране на конкретни дейности по превенция на ниво група - отбелязване на празници, участие в инициативи, работилници, организиране на ателиета и др.;

- планиране на конкретни дейности за реализиране на партньорство с родители - провеждане на тематични срещи, организиране на работилници за родители и др.;

- внасяне на промени в Правилника за дейността на детската градина при необходимост;

- запознаване на детската общност с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза;

- подобряване на системата от дежурства с оглед недопподобряване на системата от дежурства с оглед недопускане на насилие и тормоз в ДГ.

- повишаване квалификацията на педагогическия персонал за работа с програмите, включително реализиране на специализирани обучения за определени категории от работещите в институциите на предучилищното образование за превенция и справяне с насилието и тормоза;

- информиране и актуализиране на информацията за наличните ресурси в общността - съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в детската градина.

6.2. Дейностите за превенция на ниво група включват:

Децата и учителят създават правила за поведение на групата;

Обучителни дейности и работа с групата, в които водеща роля има учителя.

При работата на равнище група следва да се прилагат всички форми на групова работа, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, интерактивни игри, споделяне на опит, като се използват възможностите на учебната програма, вкл. теми от глобалното, гражданското, екологичното, здравното и интеркултурното образование. Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за насилието и тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения за здравословно и ненасилствено общуване, емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.

В Детска градина „ Слънчо““ са създадени условия за превантивна работа – децата са включени в образователни дейности и игри, чрез които се възпитава уважение и толерантност към различията, развива се чувствителност към границите на другия, етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое – не, как да се реагира на неприемливо поведение и др.

Провеждане на родителски срещи.

7. Дейности по интервенция Дейности по интервенция на ниво детска градина задължително се включват в Годишния план за дейността на институцията и се приемат на първия педагогически съвет за учебната година. Включват: ⎫
Създаване/актуализиране на процедури за действие при инциденти, работа по случай, включително насочване към услуги;

Въвеждане на Дневник за случаи на насилие и тормоз за съответната учебна година. Всяка описана в дневника ситуация, съдържа следната информация: дата, група,

участници, вид насилие и ниво, какво е предприето като действие, подпис на служителя. На базата на вписаните ситуации координационният съвет извършва анализ и оценка на риска от продължаване на насилието и тормоза;

Изготвяне на годишен доклад от Координационния съвет и препоръки за създаване на посигурна образователна среда до директора на ДГ „Слънчо“;

Координационният съвет е отговорен за анализа и разпознаването на деца и ученици, които участват и се въвличат в ситуации на насилие и тормоз, без значение дали извършват проявите или са пострадали от насилието. От анализа координационният съвет дава становище за индивидуална работа по случай с дете, което се намира в ситуация на риск по смисъла на Закона за закрила на детето и Закона за предучилищното и училищното образование, предлага мерки и конкретни интервенции, които могат да бъдат индивидуална, групова работа и др.; Координационният съвет дава становище и насочва детето към допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете в риск. Дневникът се съхранява при член на координационния съвет, определен от директора на детската градина; ⎪ инициириане на работа по случай, включително насочване на случая към други служби; ⎪ индивидуалната работа по случай с дете се осъществява интегрирано от мултидисциплинарен екип.

8. Работа с родители .

Партньорството с родителите е необходимо както в случаи на превенция, така и в случаи на интервенция. Във всички случаи е необходимо родителите на участващите в ситуацията на насилие или тормоз деца да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите от институцията действия за разрешаване на ситуацията.

8.1. Насоки към учителите за разговор с родителите.

Разговорите започват със силните страни на децата и след това се представя ситуацията. Останалите родители от групата също се информират за ситуацията и предприетите действия с цел изясняване на неизвестните и сваляне на напрежението. По този начин се ограничават различни интерпретации и спекулации поради непознаване на ситуацията. Родителите трябва да бъдат информирани, че критиките, обидите и неглижирането на другото дете или деца от тяхна страна са недопустими и само ще задълбочат конфликта. Разговорът се провежда на подходящо място, в партньорски взаимоотношения, като се оставя отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки. От разговора могат да бъдат изведени конкретни договорености - кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат. Учителите дават конкретни препоръки на родителите какво биха могли да направят и се обсъжда дали това е според възможностите им. По преценка учителят може да насочи родителите за консултация с психолог, или с други специалисти при необходимост.

8.2. Насоки за работа с родители, когато не съдействат

В случай, че родителите отказват да съдействат или по някакъв начин саботират действията на детската градина, учителят следва да се обърне към координационния съвет и случая да се обсъди.

Превенцията на тормоза в училище е ключова за създаването на здравословна, безопасна и подкрепяща учебна среда. Ползите от нея са многобройни и обхващат както личностното развитие на учениците, така и общото им благосъстояние. Изграждането на ефективни стратегии за превенция на тормоза е инвестиция в бъдещето на децата и на обществото като цяло и изисква координирани усилия от страна на всички участници в образователната система.

Настоящият Механизим е обсъден и приет Решение №1/18.09.2026г. на заседание на педагогическия съвет и утвърден от директора .

С него са запознати всички работещи в ДГ ”Слънчо“ с.Ябланово.

ZYOHRE IBRYAM OSMANLA
Digitally signed by ZYOHRE IBRYAM OSMANLA
Date: 2026.10.29 11:33:44 +02'00'

Директор:.....

/Зьохре Османлъ/